
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ, ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

I

Հայոց ցեղասպանության
100-րդ տարելից

Անուշավան Զաքարյան – Հայոց Մեծ եղեռնի արտացոլումը ռուս գրական գործիչների ստեղծագործություններում	3
Եղիկ Ճերեճեան (Պէրոյթ) – Հնչակեան քսան կախաղաններու քաղաքական գնահատականը	22

Մուսա Լեռան հերոսամարտի
100-րդ տարելից

Վերժինե Սվազյան – Մուսա Լեռան հերոսամարտը ըստ ականատես վերապրողների վկայությունների	36
--	----

Մանուկ Աբեղյանի ծննդյան
150-ամյակի առթիվ

Անլիտա Դուլիսանյան – Մանուկ Աբեղյանը Կոմիտասի մասին	55
---	----

II

Հենրիկ Հովհաննիսյան – Գեղագիտական և արտագեղագիտական հայեցակետերն արվեստագիտության մեջ	65
Արարատ Հակոբյան – Պետական իշխանության թևերի սահմանազատման հարցերը Խորհրդային Հայաստանում (1920-ական թվականներ)	77
Նորայր Մարուխանյան – Բաֆֆին և Հայկական հարցը	99
Հասմիկ Հարությունյան – Հայ ժողովրդական հավատալիքները Հովհ. Թումանյանի գրական ժառանգության մեջ	108
Արմեն Ղազարյան, Կարեն Մաթևոսյան – Սրենի եկեղեցու շինարարական առանձնահատկությունները, վարպետանշանները և որոշ վիմագրեր	125
Համլետ Դավթյան – Ովքե՞ր են և որտեղի՞ց են եկել առաջին Մամիկոնյանները	145
Սեդա Դեվեջյան, Սուրեն Հոբոսյան – Տիեզերական պատկերացումների արտացոլումը Լոռի Բերդի հնագիտական իրերի վրա	168
Լիլիթ Սիմոնյան – Անհիշատակ պառավը հայ բանավոր ավանդության մեջ	181
Ռուբեն Գինի (Գասպարյան), (Պեկին) – Տեղեկություններ հայ-ասորերեն կայրակի մասին (ռուս.)	203
Հենրիկ Սվազյան – Աղվանից աշխարհի պատմության ուսումնասիրության հիմունքները	208

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Սարգիս Ավետյան – Համաբանության դերը հին հայերենի ք հոգնակերտին նախորդող աւ, իւ կապակցությունների հնչյունական դրսևորման հարցում	241
---	-----

ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐ

Սերժիու Բակալով (Քիշնև), Լիդիա Պրիսակ (Քիշնև), Արտակ Մաղալյան – Հայերի ներկայացուցիչները մոլդովական բոյարության և բեսարաբական ազնվականության միջավայրում (փաստաթղթեր Լեբեդնների տոհմի ծագումնաբանության վերաբերյալ) (ռուս.)	251
--	-----

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ալբերտ Խառատյան – Ս. Սարգսյան. «Արմենիա» պարբերականը ազատագրական գաղափարախոսության ակունքներում	275
Նորայր Մարութանյան – Ա. Ա. Խառատյան. Արևմտահայ մամուլն իր պատմության ավարտին (1900–1922)	281
Ալեքսանդր Թովմասյան – Ալվարդ Ղազիյան. Արևմտահայոց պայքարի Արցախի զավակները (ռուս.)	286
Դամիր Շապսուգով (Դոնի Ռոստով), Կանշոբի Աժախով (Նալչիկ) – Ռուբեն Ավագյան. Հայ իրավունքի հուշարձաններ (I–XVI դդ.) (ռուս.)	290
Գայանե Ամիրադյան – Աննա Արևշատյան. Գրիգոր Մագիստրոսը՝ շարականագիր և գեղագետ	295

ՄԵՐ ՀՈԲԵԼՅԱՐՆԵՐԸ

Ռադիկ Մարտիրոսյան, Յուրի Սուվարյան – Բազմավաստակ սոցիոլոգը (ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Գ. Ա. Պողոսյանի 65-ամյակի առթիվ)	300
Ռադիկ Մարտիրոսյան, Յուրի Սուվարյան, Գևորգ Պողոսյան – Վաստակաշատ իմաստասերը և քաղաքագետը (ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Ալեքսանդր Մանասյանի 75-ամյակի առթիվ)	305

ԳԻՏԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔ

Արմենուհի Ղամբարյան – Իններորդ միջազգային համաժողով՝ «Հոլոքոստի դասերը և արդի Ռուսաստանը» (ռուս.)	308
Միջազգային գիտաժողով. Հայոց ցեղասպանություն – 100. Ճանաչումից՝ հատուցում	312
Անուշավան Զաքարյան – 75-ամյա «Լրաբերը»	314

ԼՐԱՏՈՒ

Գևորգ Բրուտյան	317
Կարինե Խուդաբաշյան-Սարգսյան	320

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ, СООБЩЕНИЯ

I

100-летняя годовщина

Геноцида армян

- Анушаван Закарян** – Отражение Геноцида армян в произведениях русских литературных деятелей.....3
- Егик Черечеан (Бейрут)** – Политическая оценка двадцати виселиц гнчаков.....22

100-летняя годовщина героического

сражения Муса Дага

- Вержине Связлян** – Героическое сражение Муса Дага по свидетельствам очевидцев.....36

К 150-летию со дня рождения

Манука Абеяна

- Аэлига Долуханян** – Манук Абеян о Комитасе.....55

II

- Генрик Иоаннисян** – Эстетические и внеэстетические аспекты в искусствознании.....65
- Арарат Акопян** – Вопросы разделения ветвей государственной власти в Советской Армении (1920-е годы)77
- Норайр Саруханян** – Раффи и Армянский вопрос.....99
- Асмик Арутюнян** – Армянские народные верования в литературном наследии Ов. Туманяна.....108
- Армен Казарян, Карен Матевосян** – Строительные особенности, метки мастеров и некоторые надписи Мренского собора125
- Гамлет Давтян** – Кем являются и откуда пришли первые Мамиконяны?145
- Седа Деведжян, Сурен Обосян** – Отражение космологических представлений на археологических предметах из Лори Берда168
- Лилиит Симонян** – Бездетная старуха (старуха, не оставившая по себе памяти) в армянской устной традиции.....181
- Рубен Гини (Гаспарян), (Пекин)** – Данные о местонахождении кайрака с армяно-сирийской надписью (на русском яз.)203
- Генрик Связян** – Основы изучения истории страны Алуанк208

ОБСУЖДЕНИЯ

- Саргис Аветян** – Роль аналогии в фонетической реализации звукоочетаний ш, ի, իւ, предшествующих показателю множественного числа ք в древнеармянском..241

ПУБЛИКАЦИИ

- Сержиу Бакалов (Кишинев), Лидия Присак (Кишинев), Артак Магальян** – Представители армян в среде молдавского боярства и бессарабского дворянства (документы, касающиеся генеалогии рода Лебедевых) (на русском яз.).....251

РЕЦЕНЗИИ

- Альберт Харатян** – С. Саргсян. Газета «Армения» у истоков освободительной идеологии.....275
- Норайр Саруханян** – А. А. Харатян. Западноармянская печать на закате своей истории (1900–1922).....281
- Александр Товмасын** – Алвард Газиян. Сыны Арцах в западноармянской освободительной борьбе (на русском яз.).....286
- Дамир Шапсугов (Ростов-на-Дону), Каншоби Ажахов (Нальчик)** – Рубен Авакян. Памятники армянского права (I–XVI вв.) (на русском яз.)290
- Гаяне Амирагян** – Анна Аревшатын. Григор Магистрос – гимнограф и эстетик.....295

НАШИ ЮБИЛЯРЫ

- Радик Мартиросян, Юрий Суварян** – Заслуженный социолог (к 65-летию академика НАН РА Г. А. Погосяна)300
- Радик Мартиросян, Юрий Суварян, Геворг Погосян** – Заслуженный философ и политолог (к 75-летию члена-корреспондента НАН РА Александра Манасяна).....305

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

- Арменуи Гамбарян** – Девятая международная конференция «Уроки Холокоста и современная Россия» (на русском яз.)308
- Международная конференция: Геноцид армян – 100: от признания к компенсации...312
- Анушаван Закарян** – 75-летний «Вестник»314

ХРОНИКА

- Георг Брутян**317
- Карине Худабашян–Саргсян**320

CONTENTS

ARTICLES , REPORTS

I

The Centenary of the
Armenian Genocide

- Anushavan Zakaryan** – The Reflection of the Armenian Genocide in the Works of Russian
Literary Figures3
- Yeghig Djeredjian (Beirut)** – The Political Appreciation of the Twenty Hanged Henchak
Martyrs22

The Centenary of Moussa
Dagh Heroic Battle

- Verzhine Svazlyan** – The Heroic Battle of Moussa Dagħ According to the Testimonies of the
Eyewitness Survivors.....36

To Manuk Abeghian's
150th Birth Anniversary

- Aelita Dolukhanyan** – Manuk Abeghian about Komitas55

II

- Henrik Hovhannisyan** – The Two Varieties of Outlook in Art Criticism: Aesthetic and Extra-
Aesthetic65
- Ararat Hakobyan** – The Issues of Separation of Wings of State Power in Soviet Armenia
(the 1920s)77
- Norayr Sarukhanyan** – Raffi and the Armenian Question
.....99
- Hasmik Harutyunyan** – Armenian Folk Beliefs in Hovh.Toumanyany's Literary Legacy.....108
- Armen Ghazaryan, Karen Matevosyan** – Features in the Construction Techniques,
Stonemasons' Marks and Some Inscriptions of the Mren Cathedral.....125
- Hamlet Davtyan** – Who are and from Where Have the First Mamikonyans Come?.....145
- Seda Devejian, Sureh Hobosyan** – The Reflection of Cosmological Notions on
Archaeological Artifacts from Lori Berd.....168
- Lilit Simonyan** – The Childless Woman (the Old Woman Who Left No Memorial) in the
Armenian Oral Tradition.....181
- Ruben Giney (Gasparyan), (Beijing)** – Evidences on the Kairak with Armeno-Syriac
Inscriptions (in Russian)203
- Henrik Svazyan** – The Basis of Research of the History of Aguank208

DISCUSSIONS

- Sargis Avetyan** – The Role of Analogy in the Phonetic Realization of the Sequences աւ, իւ
Preceding the Plural Marker ք in Old Armenian.....241

PUBLICATIONS

- Serjiu Bakalov (Kishinev), Lidia Prisak(Kishinev), Artak Maghalyan** – The Representatives of
the Armenians among the Moldovian Boyars and the Bessarabian Nobilities
(documents related to the genealogy of the Lebedevs) (in Russian).....251

BOOK REVIEWS

- Albert Kharatyan** – S. Sargsyan. Periodical “Armenia” in Emancipatory Ideological
Sources275
- Norayr Sarukhanyan** – A. A. Kharatyan. The Decline of the Western Armenian Press
(1900–1922)281
- Alexander Tovmasyan** – Alvard Ghazian. Sons of Artsakh in Western Armenian Liberation
Movement (in Russian).....286
- Damir Shapsugov (Rostov-on-Don), Kanshobi Azhakhov (Nalchik)** – Ruben Avakyan.
Monuments of Armenian Law (the 1st –16th centuries) (in Russian).....290
- Gayane Amiraghyan** –Anna Arevshatyan. Grigor Magistros as Hymnographer and
Aesthetician.....295

OUR JUBILEES

- Radik Martirosyan, Yuri Suvaryan** – Honored Sociologist (to academician
of NAS RA G. A. Poghosyan’s 65th anniversary)300
- Radik Martirosyan, Yuri Suvaryan, Gevorg Poghosyan** – Honored Philosopher and
Politologist (to corresponding member of NAS RA Alexander Manasyan’s 75th
anniversary)305

SCIENTIFIC LIFE

- Armenuhi Ghambaryan** – The Ninth International Conference “Lessons of Holocaust and
Contemporary Russia ” (in Russian)308
- International Scientific Conference: Armenian Genocide – 100. From Recognition to
Compensation312
- Anushavan Zakaryan** – Seventy-Five –Year-Old “Lraber”314

CHRONICLE

- Georg Brutyan**317
- Karine Khudabashyan–Sargsyan**320